LASTEN RUNOJA

IMMI HELLÉN

KODIN JA KOULUN VARALLE

PORVOOSSA, WERNER SÖDERSTRÖM.

Hinta 1 markka. 2,50

Lasten runoja

I

Kirjoittu

Immi Pellén

Porvoossa
Werner Söderström

Lasten runoja

I

Kirjoitti

Immi Hellén

Porvoossa
Werner Söderström

PORVOOSSA 1898
WERNER SÖDERSTRÖM'IN KIRJAPAINOSSA

ALKULAUSE.

Nämä pienet runoni lähetän tässä pikku ystävilleni huvikkeeksi koti- ja koulutyön lomaan. Tähän ensimmäiseen vihkoon olen etupäässä kirjoittanut pienemmille lapsille soveltuvia — ehkä tuota tuonnempana tulee suurempienkin vuoro.

I. H.

Salotiellä.

Kuljin tuolla saloteitä,
kuulin metsän säveleitä,
lintuin ääntä kuuntelin.
Lehto lauloi, kuuset kuiski,
harjanteilla hongat huiski,
niin mä niiltä kyselin:

Miksi, salot, soittelette,
puut ja pensaat riemuinnette?
Ja se metsä vastas vaan:
— etkö nähnyt pientä lasta?
Kulkihan se tästä vasta
kevään ruusut poskillaan.

Loitompana kankahalla
läikkyi lähde koivun alla,
reunaan istumaan sen jäin.
— Salon lähde, mulle virkas,
noin miks on sun kalvos kirkas?
Ja se lähde vastas näin:

Lapsi tästä äsken lähti,
ihana kuin aamuntähti,
sitä kuvastaa ma sain.
Ja sen silmän kirkkautta,
ja sen otsan puhtautta
kenties päilyy pinnallain.

Zacharias Topeliukselle,

14 p. tammikuuta 1898.

Valkeni kun aamu armas,
hehkui kaunis idänhohde
Suomenmaamme suuren, laajan
talvisella taivahalla,
ja kun tuuli tuoksahteli
sinisalon sydämmessä,
huojutellen honganoksaa,
latvaa kuusen keinutellen,
kuuluu sieltä kumma kuiske,

sävel vieno vierähtävi,
on kuin kielet kanteloisen
heleimpänsä helkyttäisi
tämän aamun armahaksi,
päivän ihanan iloksi.

Soita, soita Suomen metsä,
soita kauvas kuuluvaksi,
kaukomaille kannattele
nimi mielesi mukainen!
Paina sitten povehesi,
kätke kaunis katehilta,
aartehenasi omana
siellä sitä säilyttele
ainaisena ilonasi!

Lensi lintu liihoitellen
noilla Suomen metsämailla,
koivunoksahan osasi,
lauloi siinä sinirinta,
viserteli vienoisesti,
nimen kuiskasi kallihin,
ylisteli ystävätä,
heikon henkivartijata,
poljetunkin puoltajata,
suosijata sorrettujen.

Synkeätä salotietä
pieni tyttö tepsutteli,

kuuli tuulen tarinoivan,
näki luonnon lumotuksi,
alkoi hänkin heloäänin,
lempimielin, kotikielin
kiurusena kiitostansa
sävelissä soinnutella:

Kiitos Sulle, seppo suuri,
kun sä tarun taikalinnat
laitoit lasten ihmetellä!
Nostit kukat, häädit hallan,
hyvälle Sä annoit vallan,
hyvään nostit halun meissä,
lemmen puhtahan herätit,
toden tielle ohjaelit.

Tuhat, tuhat sydäntä nyt
sykkii Sulle lempeänsä —
luulis hanget sulaviksi,
kesäkukat puhkeeviksi.

Tuhat, tuhat kättä pientä
ristiin liittyy puolestasi,
nousee tuhat rukousta:
lempeälle, ylevälle
lapsukaisten ystävälle
suokoon taivas siunausta!

Uno Cygnaeuksen

syntymäpäivänä vietetyssä juhlassa.

Nyt on syksy, varjot lankee,
surun varjot vakavat,
nurmi itkee, lehto huokaa,
lähteen silmät sammuvat.

Ken nyt liittäis ilovirren
tuulen synkkiin säveliin,
kun jo metsän pikku linnut
maihin lähti lämpimiin?

Suomen lasten nyt on aika
helkytellä lauluaan,
metsän pikku lintuin lailla
ylistellä onneaan.

Suomen lapsille on suotu
riemujuhlaa viettää nyt,
muisto rakkaan ystävänsä
ne on tänne kerännyt.

Silmä loistaa, povi paisuu
kun me häntä muistellaan,
häntä, jonka isän lemmen
saimme, saimme kokonaan,

jolle kansan kaikki lapset
oli yhtä arvokkaat,
joka valon valkamoilla
täytti Suomen salomaat.

Koulu meitä kutsuu, kallis
kylvön aika meillä on,
meill' on kevät ihanainen
eikä syksy toivoton.

Oi, jos paistais kevätpäivä,
laihot nuoret nostattain,

huokuis kesän hellä henki
valaisten ja virvottain!

Oi, jos juurtuis jaloutta
Suomen lasten sydämmeen,
iloksi he kasvais silloin,
kasvais iloks kansalleen.

Suonion muistolle.

Elämän työstäsi ihanimmasta,
toiveitten kylvöstä runsahimmasta
kuoleman enkeli uinahtamaan
vei sinut helmahan syntymämaan.

Kansasi siunaus hautasi peittää,
lempi sen kummulle kukkaset heittää.
On kuni sävel sen partaalta sois,
säteensä taivas sen multihin lois.

Suomi sun nimesi muistiinsa sulkee,
valoa kohden sun kansasi kulkee —
viittana sille on elämäs työ,
päiväksi sen jo on muuttunut yö.

Lastenkin mielet sä valolle voitit,
heillekin Suomen sä kannelta soitit,
soittelit säveltä armahimpaa —
lapsetkin muistoas siunata saa.

Kotini.

Silmät avaan aamusella,
nousen, riennän ikkunaan.
Näen tyynen kotirannan,
viherjäisen pihamaan.
Puut ja pensaat kutsuu sinne
metsän varjoon vilpoiseen,
tunnen niityn kukkain tuoksun,
kuulen kiurun säveleen.

Istun kodin portahille,
kiitos nousee rinnastain.
Kysyn kyynelsilmin — näin miks
kaunihin ma kodin sain?
— Kesävihantina tuolla
kotipeltoin pientareet,
isän aura pellon kynti,
höysti isän askeleet.

Kotipolkuja ma kuljen,
joka kumpu tarinoi,

joka aho, aitovieri
mulle säveleitä soi.
Veikko reipas vierelläni,
sisko kättä tarjoaa.
Ja kun katson kauvemmaksi —
siell' on suuri synnyinmaa.

Metsän polkujakin kuljen
salomaahan synkeään,
mutta sieltä tieni tuopi
tänne kotiveräjään.
On kuin täältä ääni hellä
kotiin kutsuis kulkijaa —
eikös helmaan oman äidin
oisi armas uinahtaa.

Silmät suljen iltasella,
kädet liitän ristihin —
nyt sen tiedän näin miks sain ma
kodin armaan, kaunihin.
Suo mun turvaks nousta sillen,
lapsen voimat varttukoon!
Kotia ja kotimaata
taivaan Herra siunatkoon!

Mitä annat?

Mitä annat sä isälles alttiiksi,
niin paljon hän eestäsi uhrasi?

— Oi, paljonkin uhrata tahtoisin,
mä siunata saan häntä kumminkin.

— Miten vaivat äitisi palkitset,
ne parhaiten miten maksanet?

— En palkita voi hänen vaivojaan,
ei palkinnoita hän vaadikkaan.

— Mit annat, mit annat sä maallesi,
joka hoivakseen sinut kasvatti?

— Oi, vähäisen, vähäisen antaisin,
jos elämäntyöni ma uhraisin.

Maani.

(Säveleeseen.)

Mun maani murheen yöstä
on noussut valohon,
ja lapsiensa työstä
se riemun saakohon.
Siis siskot sekä veikot
nyt työhön eestä maan,
ei liene voimat heikot,
kun kaikin taistellaan.

En löydä vertaa maani
suloisen, ihanan,
en vaihtais onnelaani,
en mahtiin maailman.
Niin soisko ihmiselle
muu soitin vierasten,
kuin soipi sydämmelle
tää kannel kotoinen.

Kotiranta.

Oi, kuin on valkea hiekka
mun kotini rannalla!
Mä siihen linnoja laitan
ja ratsuja uljaita.

Oi, kuin on aaltonen armas
mun kotini rannalla!
Kas siinäpä paahtaissa päivän
on vilpeä kaalella.

Kun lasken laivani tuohon
kotirantani aalloillen,
niin siinäpä vain ei konsaan
käy purteni karillen.

Oi, tässä jos aina saisin
mä laivaani uitattaa,
ja kaalella vienossa veessä
ja linnoja rakentaa!

Koivulleni.

Aivan alla ikkunani
kasvaa koivu sorja,
sen on varsi valkea
ja oksa hento, norja.

Tuuli sitä tuivertavi,
mutta ei se haittaa,
ei mun kesäkoivuani
henno tuuli taittaa.

Kun sen hienot hiirenkorvat
aukes aamusella,
kaikkien sen kauneutta
täytyi ihastella.

Peippo lensi latvahan,
kun loitolta sen näki,
ja sen oksaan kukkumahan
kerkes kevätkäki.

Ja kun tuiman talven valta
laittaa lunta, jäitä,
on kuin armas puuni silloin
valmistaisi häitä.

Pukeuupi puhtoisiin
ja hohtaa valkoisissa,
tuhat loistaa helmeä
sen puvun laskoksissa.

Ilossa ja surussa
se puu on ystäväni,
enkä sitä unhottaa
mä voisi ikänäni.

Maailmaan kun kuljen pois,
niin näen monta muuta
kenties vielä sorjempaakin
suuren metsän puuta.

Mutta sinun vertaistasi
en mä löydä noista,
niin ei mulle mieluisata
maailmassa toista.

Keväänsäde.

Lumista tietä pitkin
kun vasta vaelsin,
ja suruani itkin
ja talveen katselin,
niin puhkes pilvi synkeä —
tervehdin sulosädettä
ja silmät kuivasin.

Se säde vierelläni
hellästi viivähti,
kuin parhain ystäväni
se mua lohdutti.
Katsehen sellaisen kun saa,
niin surunsakin unohtaa —
mä jatkoin matkaani.

Tulinpa metsämaille
se säde vierelläin,
koivulle paljahalle

se hellä lausui näin:
sun kohta nuppus paisuvat
saat jälleen lehdet vihannat,
mun armas ystäväin.

Niin nousin kukkulalle —
ei lunta ollutkaan,
keväimen ensi kukka
avasi nuppuaan.
Se oli vuokko sininen,
se heräs lämpöön sätehen
pitkästä unestaan.

Sun laillas, sädekulta,
jos voisin vaikuttaa,
ijäisen lemmen tulta
kuolleille lahjoittaa!
Paistaisin sieluun ihmisten,
antaisin kevään ikuisen
kuolleita virvoittaa.

Lasten riemut.

(Sävel: »On mennyt aika vielä»).

Kun henkii kesätuulet
ja nurmi vihannoi
ja leivon laulun kuulet
ja paimenpilli soi,
sä silloin huone heitä,
käy leikkiin mieluiseen,
kun raitis metsä meitä
taas kutsuu vieraikseen.

Kas täällä leikit lyödään
juurella koivujen,
ja täällä herkut syödään
parissa perhosten.
Nyt metsä parhaintansa
on pannut pöydälleen,
kun mettä, marjojansa
se tarjoo vierailleen.

Jos miehen mittaa vailla
oot veikko mielestäs,

LASTEN
RIEMUT

tuon reippaan pojan lailla
voit päästä pitemmäks.
Ja kiikku korkealle
sun nostaa ilmoillen,
kun seurahan sä noitten
käyt tyttöin herttaisten.

Kun sitten saapuu talvi
valkeine vaippoineen,
kas, silloin lapsiparvi
huipulle jyrkänteen.
Ja sieltä kelkka lentää
kuin huimin hepo vaan,
— ei kalpeaksi kenkään
saa jäädä poskeltaan.

Ja jos on kesä, talvi
tai lienee synkkä syys,
ei huolta, kunhan kestää
ainainen ystävyys.
Kun taivas ruskottaisi
ja tuikkis tähdet vaan,
ja kunhan kasvaa saisi
nää lapset Suomenmaan.

Kesällä.

Soita, soita sinikello,
kaiuttele kaunihinta,
helkyttele herttaisinta,
niin mä lähden mukaan noihin
niityn kesäkarkeloihin,
soita sinikello!

Siellä häilyy heinikossa
keijukaiset valkeaiset,
kultakutrit, notkeaiset.
Kuin on vartes hento, hieno,
kuin on hymys hellä, vieno,
niityn keijukainen!

Laula, laula aalto hellä
ruohorannan armautta,
kesäillan kirkkautta,
niin mä hiljaa hiivin sinne,
yhdyn iltalauluihinne —
laula aalto hellä!

Soita, metsä, säveleitäs,
huoju honka, tuoksu tuomi,
täytä lauluin laaja Suomi.
Niin mä riennän syliis suureen,
hiivin sorjain puittes juureen —
soita säveleitäs!

Laula, sirkku siipiniekka,
koivunlatvan hempeyttä,
oman pesän lempeyttä.
Niinpä suvisirkun lailla
lennän, laulan kesämailla
— soita siipiniekka!

Ikuinen kesä.

Kas, kesällä metsämailla
on eloa suloisaa:
tuhat sirkkusta soittamassa
ja kukkia täynnä maa.

Oi, aukaise sydämmesi
suven armahan sulollen,
ja riemuitse, laula ja nauti
kuin taivahan lintunen.

Oi, syksyhän saapuu sitten,
saa sätehet sammumaan,
vie laulajat merten taakse
ja kukkaset kuolemaan.

Niin suljeppa sydämmesi
ja suojele suveas!
Ja anna ikuisen kesän
sun asua rinnassas!

Paimenpoika.

Jäi toiset aamulla nukkumaan,
kun otin konttini naulaltaan
ja kiiruhdin karjoteille.
Mä kutsuin Herttaa ja Helunaa,
ne seurasi torveni toitantaa,
ja metsä soitteli meille.

Jo tunnen polkuja paljonkin,
kun kesän jo karjaani paimensin,
en konsaan eksynyt vielä.
Mä tiedän ruohoiset syöttömaat
ja ahonrintamat marjakkaat
ja rannat siintävät siellä.

Kun eilen rauhassa karja söi
ja pikku vuonaset leikkiä löi,
ma poimin muuranta suosta,
niin susi syöksähti laumahan,
se sieppasi suuhun karitsan
ja aikoi tiehensä juosta.

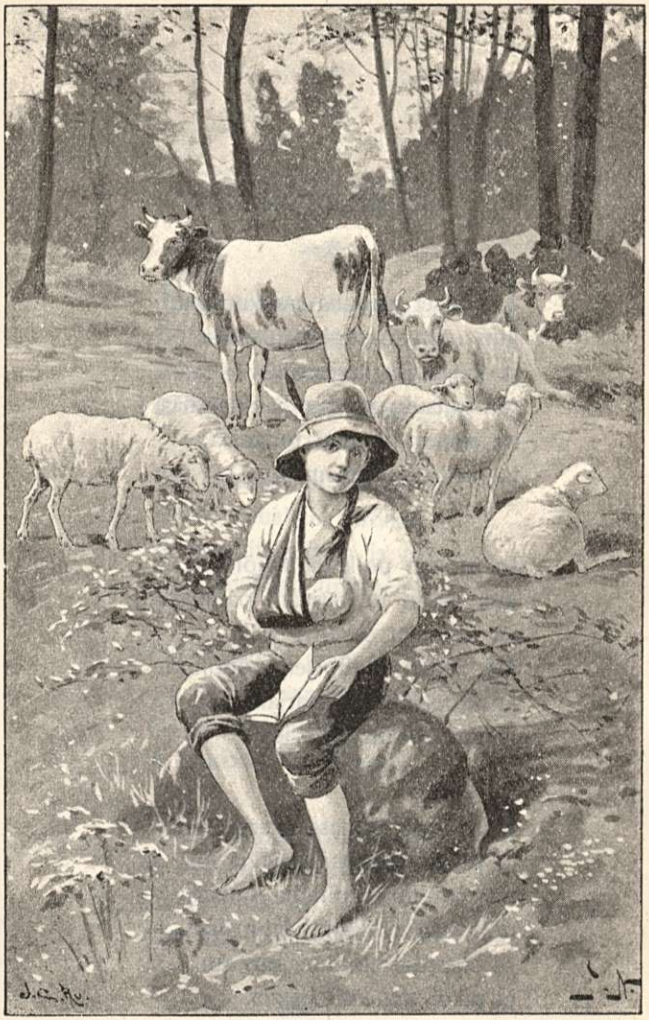

Sen kanssa ma silloin taistelin,
sen kidasta pienoisen pelastin
ja annoin sen äidillensä.
Se susi kättäni haavoitti,
vaan olkoon se sille anteeksi,
se oli kai nälissänsä.

On armas sunnuntaiaamu tää,
se mielessä muistot herättää —
nyt toiset on kirkkotiellä.
Mä etsin kirjani kontistain,
sen äitivainaalta muistoks sain —
hän on jo tallella siellä.

Nyt metsä kirkkoni olla saa,
voi täälläkin palvella Jumalaa,
mun urkuni kauniit, soikaa!
Mun kirkkoni katto on korkeella
ja ystävä yksi on seurana,
joka muistavi paimenpoikaa.

Kukkasen kuolo.

Erämaassa synkeässä
hongat huokaa raskaasti.
Illan sää on kylmä, kolkko,
valo päivän sammuvi.
Puro metsän reunalla
seisautti juoksunsa.

Rantamalla puron kasvaa
kukka, kesän lapsonen.
Puro läikkyi, kukka tuoksui
kestäessä keväimen.
Myrsky nyt käy syksy-yön,
pilvet peittää tähtein vyön.

Erämaiden kukka kaino,
mikä kohtalos lie nyt?
Lehtes, vartalosi hento
jo on jääksi kylmennyt.
Tuulen puuska yksi vaan —
kukka vaipui kuolemaan.

Lyhyt elos päivä vieri
kuni kaunis unelma, —
mutta kuolos, kuinka voikaan
olla se niin rauhaisa?
Kuinka voit niin pelvotta
lähestyä kuoloa?

Ehkä muistit, että kevät
vielä seuraa talvea,
että silloin puronenkin
alkaa riemujuoksunsa.
Kirkkaan puron reunalla
taas saat elää, tuoksua.

Oi jos, kukka, täältä voisin
sinun laillas lähteä!
Jospa yhtä tyyni oisin
elon viime hetkellä. —
Rauhallisna unehen
vaipuisin vain toivoen.

Oravan pesä.

Kuusenpa latvassa oksien alla
pesä on pienoinen vain oravalla,
siinä ne poikaset leikkiä lyö
ja pikku hampahin siementä syö.

Siinä on vihreä virpinen katto
ja lehdistä lämpönen lattiamatto
ja pikkiriikkiset ikkunat
ja sängyssä sammalet vihannat.

Ja olkoon talvi tai olkoonpa kesä,
niin aina on lämmin se pikkunen pesä,
vaikkei ole uunia ollenkaan
eikä lasista ruutua ikkunaan.

Kun talven tuulet ne metsässä ryskii
ja lumet lentää ja pakkanen jyskii,
niin oravan pesässä pienoinen pää
sen ikkunan reijästä pilkistää.

Ja siitä se näkevi loitos sangen
yli puitten latvain ja valkean hangen.
Kah, susikin alhaalla vaanien käy —
ei oravan pesässä pelkoa näy.

On oravan pojilla pehmeä kehto,
ja siihen ne nukkuu jokikinen ehtoo.
Ja elämä heillä on herttaisaa,
kun kuusen latvassa keinua saa.

Hohtava hankeni.

Sä olit niin pehmyt ja puhtoinen,
sä talven hohtava hanki.
Sun säteili helmet pinnallas,
tuhat tähteä kimmelti rinnallas,
sä heijastit taivahanki.

Sun kiidin kenttiäs riemuiten,
hei, kuinka se suksi luisti!
Sain talvituulen mä toveriks,
se puhalsi poskeni punaisiks —
ken murheita silloin muisti!

Kun kutsuin jänistä, oravaa
mun kanssani kilpasille,
ne puikki pakohon kiven taa —
oi, oi, sitä puitteni huminaa!
en tiedä vertoja sille.

Näin kiidin kauvaksi korpihin
ja kuuntelin tarinoita.
Sain uuden, uljahan ruumihin,
sai uudeksi sydän ja sielukin —
en unhota hetkiä noita!

Kun saavuin kotia retkeltäin
ja laulelin kujatiellä,
oli hohtava hankeni mielessäin
ja siitä mä yölläkin unta näin,
näin tähtein tuikkivan siellä.

Sä talvihankeni helmines,
nyt kyynelet pintas peittää,
sä katoat kirkkaine tähtines
ja leivonen laulaa sun muistolles,
kun päivätär suudelmat heittää.

Oi, kuinka sun, ystävä, kuolemaas
mä surisin haikeasti,
jos tietäisi en että elo uus
on nouseva altas ja vihannuus
— siis hyvästi talveen asti!

Kelkkamäessä.

Saiskos seuraan tähän tulla?
Näin ne lentää Ville, Ulla.
Voi, kun Alli jäikin yksin!
Tieltä pois tai jäätte alle!
Tässä laskee uljas Kalle.
Armas, Anni sylityksin.
Antti kaatuu, auttakaa!
Väinö voitti, hei, hurraa!
Hallia tää huvittaa.

Mihinkä nyt vertaisinkaan
tätä kelkkamäen rintaa?
Ehkä ahon laitamaan
mansikoista punaisaan.

Täällä nousee kalpehille
ruusut poskiin pienoisille.
Pohjatuuli kasvattaa
näistä kansaa rohkeaa.

Antit, Annit, Matit muut,
helosilmät, hymysuut,
kasvakaatte kaikki vaan
iloks armaan Suomenmaan!

Joulukirkkoon.

Kello löi jo viisi,
lapset, herätkää,
Juhani ja Liisi —
muuten matka jää!

Tässä vesimalja,
silmät huuhtokaa!
Lämmin karhuntalja
reessä odottaa.

Joutuin turkit niskaan,
kintaat käsihin!
Sanna vielä viskaa
villahuivinkin.

Vasta ruunan reessä
silmät aukeaa —
siin on silmän eessä
synkkä metsämaa.

Aisakello helkkää,
loistaa tähdet, kuu.
Riemua on pelkkää,
hymyyn käypi suu.

Tuossa mökin Miina
kulkee kirkollen,
Taavetti ja Tiina,
nouskaa kannoillen!

Mäenrinteen alla
talo töröttää,
joka ikkunalla
kaksi kynttilää.

Ruuna, virsta vielä
tepsuttele pois! —
Tällä kirkkotiellä
aina olla vois.

Riemuhuuto lähti
lasten huulilta:
juurkuin joulutähti,
kirkko kummulla!

Sisälläpä vasta
silmät huikenee,
tänne taivahasta
Korkein katselee.

Saivat paikan oman
pitkään penkkihin,
sytyttivät soman
haarakynttelin.

Ijäks muistiin jäänet —
niin ei kaunista,
kuin on urkuin äänet
jouluaamuna.

Luulee kuulevansa
äänet enkelten,
luulee leijaavansa
sinne seimellen.

Soipi virret vielä
kulkiessa pois —
sillä kirkkotiellä
aina olla sois.

Joulu-ukko.

Terve, terve joulunaatto!
Sua toivoi äiti, taatto —
hartahimmin — usko mua,
lapset odottivat sua.

Kello naksautti kuusi,
niin jo pieni Paavo huusi:
kukas tuolta kiipeää
rantatietä viertävää?

Lapset kaikki ikkunaan
heti lentää katsomaan,
näkivätkin selvästi,
kirkas kuu kun valaisi.

Etkö tuntis tulijata,
säkin suuren kantajata,
partasuuta ukkoa,
vanhaa sekä viisasta.

Heti ovi avattiin,
saliin vieras kutsuttiin,
saatiin lahjat loistavat,
viikunat ja omenat.

Ukko etsii lahjaa uutta,
lapset huutaa täyttä suuta:
mulle, mulle, ukkoni,
anna parhain lahjasi!

Pieni Helmi hiljaisna
seisoo toisten takana
eikä pyydä laisinkaan
— kunhan toiset saisi vaan.

— Kuka sinisilmä siellä
aivan lahjatonna vielä?
Lapsi, ah, sun sydäntäs!
Lausuu ukko älykäs.

— Etkö luule nähneheni
tästä ohi rientäissäni —
annoit lelus ainoisen
köyhän lapsen kätehen.

Niin, ja näinpä kerran vielä
kuinka kulkeissasi tiellä
sairaan linnun tapasit,
hellästi sen korjasit.

Lahjan sinun arvoisesi
lahjoittavi toinen käsi, —
ota multa omakses
kultahelmet kaulalles!

Uusi vuosi.

Vuosi vanha vaipuu hautaan
riemuineen ja murheineen.
Ihmissydän puhkee nöyrään
rukoukseen, kiitokseen.
Oi, jos vuosi alkava
oisi Luojan siunaama!

Koittaisiko päivä uusi
joka lapsen sydämmeen,
saisi siellä uinuavat,
hyvät henget valveilleen!
Silloin vuosi alkava
oisi Luojan siunaama.

Kasva suureks, Suomen lapsi,
kasva avuks isälles,
voimistu ja vartu vainen
tositurvaks äidilles!
Isän, äidin kotimaan
ole kelpo lapsi vaan!

Korkehimman haltuun anna
kallihimmat toivehes,
pienet huolesikin kanna —
Hän ne kääntää parhaakses.
Hänpä vuoden alkaneen
johtaa hyvään päätökseen.

NUKKUMATTI

Hiljaa, hiljaa, käki kukkuu,
kesäilta hämärtää.
Lehdon pieni lintu nukkuu,
siiven alla siro pää.
Katsos kuuta taivahalla,
pyöreätä, kalpeaa,
kuinka ihmeen lempeästi
katsoo lasta nukkuvaa!

Tuolta tulee pieni vieras
varpahilla hipsuttain,
sinisukka, punapaita,
hiippahattu päässä vain.
Etkös poika tuota tunne? —
Se on Matti veitikka,
ihmeellistä taikasauvaa
heiluttaa hän ilmassa.

Jopa alkaa unten maista
kukkarannat kangastaa,
niihin poikaa pienokaista
Nukku-Matti johdattaa.
Maassa ihmeen ihanassa
noustaan tyyneen satamaan,
siell' on ruusut kukkimassa,
mesimarjat peittää maan.

Kultalatvapuissa riippuu
appelsiinit, omenat,
joka oksasella kiikkuu
kesyt ilman laulajat.
Kultasarvipeura kantaa
siellä poikaa selässään,
hopeeharjahepo antaa
silitellä itseään.

Oi, niin monta sulounta
näkee siinä poikanen:
näkee talven valkolunta,
kuulee ääntä kulkusen.
Joulupuukin seisoo siinä
viherjäine oksineen, —
on kuin kasvais valkosiivet
hänellekin olalleen.

Mutta muista — näitä näkee
yksin hyvät lapset vaan,
joill' on hyvän omantunnon
puhdas rauha rinnassaan.
Niin jos joka lapsen oisi,
näkis tarhat Eedenin,
unten maassa varmaan voisi
saada siivet enkelin.

Pieni Paavo.

Paavo poika aivan yksin
metsään juoksi.
Saapui siellä järven rantaan
suuren harmaan hongan luoksi.

Honka heti virkkoi tälle
pikku metsänkävijälle:
— jääös ystäväksi mulle,
sievän sadun kerron sulle.

Hongan luona kasvoi kuusi,
sekin kohta hälle huusi:
— tullos ystäväksi mulle,
kultakävyt kasvan sulle!

Järven rantaan lyöpi laine,
sillä suussa sama aine:
— tullos ystäväksi mulle,
kultakalat kannan sulle!

Kaunis koivu hymyellen
puhui Paavo poikasellen:
— jääös ystäväksi mulle,
mäihät, mahlat annan sulle!

Tuomi, pihlajainen sieltä
tätä hälle kuiskas kieltä:
— jääös ystäväksi mulle,
yöt ja päivät tuoksun sulle!

Lintu lauloi, kukkui käki,
tuokin, konsa Paavon näki:
— jääös ystäväksi mulle,
kultahevon kukun sulle!

Eipä jäänyt Paavo poika, —
kotiin juoksi.
Saapui siellä äidin helmaan,
kenpä tietää minkä vuoksi.

— Sinne kultahevot heitin,
hongan harmaan.
Tänne juoksin, tänne lensin
ystäväksi äidin armaan.

Kalle.

Pieni Kalle kulki tiellä
selässänsä pussinen.
Miksi kulki Kalle siellä?
Oi, hän kulki kerjäten.

Leivän kanta, piimäkuppi
hälle aina annettiin.
Toisen kylän kuuluville
kulkemahan käskettiin.

Kunhan paistoi päiväkulta,
muut ei Kalle kaivannut,
mutta kotilieden tulta,
— sitä ei hän tuntenut.

Lapsi, kun sä tulet tiellä
pikku Kallen vastahan,
antaisitko hälle silloin
kovan leipäkannikan.

Ystäväni, jos sun silloin
ompi kätes lämpöinen,
elä anna leivän kantaa,
anna kättä Kallellen.

Ehkä piikkopaidan alle
lunta tuiskutellut ois.
Sulattaahan sieltä täytyy
jäät ja lumet kaikki pois.

Sikspä ystäväni armas,
anna kättä Kallellen!
mutta anna hälle käsi,
oikein hellä, lämpöinen.

Mittasilla.

— Tules tänne mittasille!
sanoo Siiri Toverille.
Pitempi ken meistä on,
suuren tortun saakohon.

Sun on jalkas karvaiset,
käpälissä kannukset,
mulla pikku kengät vaan,
kirjallehan nousta saan.

Siiri posken pehmeäisen
painaa poskeen ystäväisen.
Suorana kuin sotamies
siinä seisoa hän ties.

Tulkaas kaikki katsomaan
kelle torttu annetaan!
Henni huutaa — Toverille,
Selma soisi molemmille.

Siiri varma voitostansa
lyöpi kättä iloissansa.
— Minä pisin, eikö niin?
Tover virkkaa — olkoon niin.

Siiri suuren tortun sai,
oliko se oikein, vai?
Eipä yksin sitä vaan
Siiri syödä hennokkaan.

Hyväin lasten tavalla
jaetaan se kahtia.
Kenpä toiset puolet saa?
Enpä sano, arvatkaa!

Suojelusenkeli.

Sä tunnut niin tutulta mulle,
oi, enkeli armahin!
Jos muistaisin missä ja milloin
sun kasvojas katselin!

Niin — kehtoni ääressä ennen
sä herttaisa hymyilit,
ja unteni leikeissä luulen
sä vienoinen väipähdit.

Oi, luonani vieläkin viivy
valon heijastus otsallas,
ja taivasten riemuja anna
mun katsella kasvoistas!

Sylvian laulu koululapselle.

Niin paljon sinulta kysytään,
vois saattaa pyörälle pikku pään:
sä katkismuksesi taidatko
ja kuinka on vaikea laskento?

Maat, meret tiedätkö tarkalleen
ja kedon kukkaset nimelleen?
Kuin lienee sanojen taivutus
ja käsityösi ja piirustus?

Mä pieni lintunen oksaltain
nyt kysyn sinulta yhtä vain:
oi, onkohan rakkaus rinnassas,
se korkein onko sun omanas?

Vaan miksi, miksi mä kysynkään?
Sen silmäis katseesta selvään nään,
ja vieno hymyily huulillas
se kertoo helliä tunteitas.

Se tunne lämmin on kaikillen,
myös metsän pienelle linnullen.
Ja siksi, siksi mä liverrän
ja kiitän Luojaa ja ylistän.

Oi tiedä, armahin lapsi, se —
jota runsaimmin annat sä toisille,
sitä runsahammin sä varmaankin
saat lemmenlahjoja takaisin.

Ja kaikkein pieninkin palvellus,
min juurena oli rakkaus,
ja lohdutus, jonka sun lempes soi,
ei unohduksihin jäädä voi.

Oi, eihän elämän myrskysäät
ja tuimain talvien tuulispäät
saa konsaan lempeäs sammumaan
— se onkin taivaasta alkuaan.

Sokean koti.

Ken tuolla käy, kuin yössä harhaellen,
vaikk' kirkas päivä paistaa parhaillaan?
hän astuu niinkuin outo arastellen
ja tarkoin tutkii tietä sauvallaan.
Hän ventovieras lienee, muukalainen,
ens kertaa täällä — outo kulkevainen,
vaan sikskin liiaks on hän arkeillaan.

Niin vieras, vieras päivän paistehelle,
hän valon sätehelle outo on,
ei konsaan koita armas aamu hälle,
hän tuomittihin yöhön kolkkohon.
Yö raukan tielle tummat varjot heittää,
yön musta huntu hältä silmät peittää,
hän harhaan käypi kurja, onneton!

Sä, jolle näön lahja ompi suotu —
kuu, tähdet, päivä, kaikki paistamaan,
sä onnen lapsi, joka lienet luotu

vaan elon armautta nauttimaan,
— oi, aavistatko, mitä puuttuu hältä
yön synkkyydessä tuolla retkeevältä,
ja häntä muistanetko milloinkaan?

Mit oisi talvi ilman tähtiöittä?
ja kesä kukkamaitta — kolkko ois.
Ja syksyilta ilman kynttilöittä
se sulta synkäks mielen muuttaa vois.
Ja maa ois musta, kylmä kuilu varmaan,
jos kirkas katse aurinkoisen armaan
ei tielles taivaan valkeutta lois.

Hän tuolla kulkee, kulkee näitä vailla.
Sä seisahtuos, katso sinne päin,
ja mieti tässä, mieti millä lailla
voit huojennella kuormaa kärsiväin!
Jos lienee rintas jäätä lämpöisempi
ja sydän kalliota pehmeämpi
niin luokse riennä sekä lausu näin:

— Et saa sä yksin siellä käydä harhaan
mä sulle kättä tässä tarjoan
ja tuvan teen mä sulle mitä parhaan
ja askeleesi sinne johdatan.
Se tupa lämmin ehkä olla voisi,
kun sääli, lempi aineksia toisi —
niin — juuri niistä mä sen rakennan.

— Sun sinne saatan, Korkein itse antaa
lempensä tuikkeen sinne singahtaa.
Hän sielun soppeen kirkkautta kantaa,
suo yöhön synkkään valon heijastaa.
— Kun tuota tunnet rinnassasi milloin,
ijäisen aamun armautta silloin
sä voinet autuaana aavistaa.

Kelä muistal?

Ketä muistat, konsa loistaa
kirkkahana aamunkoi,
valkeuden voitonriemu
konsa kaikkialla soi? —
Muista valon antajaa,
kiitä Herraa Jumalaa!

Ketä muistat, milloin mailleen
menee kirkas aurinko,
iltatuulten tyyntyessä,
kun on kaikki hiljaa jo? —
Luojaa muista silloinkin,
muista mielin hartahin!

Ketä muistat nähdessäsi
luonnon juhlapuvussaan,
kun sä kuvan Eedenistä
näet laaksoloissa maan?
Ihmettele suuruutta
Luojan käsialoissa.

Ketä muistat syksyn tullen,
milloin metsät kellastuu,
konsa hallan huurtehissa
kevään lapset lakastuu? —
Viisaan Luojan tekoja
silloinkin saat huomata.

Ketä muistat nähdessäsi
tähtitarhain maailmat,
avaruudet äärettömät,
alat oudot, valoisat? —
Jumalamme kunniaa
ijäti ne julistaa!

Ketä muistat, milloin onni
sulle hellin hymyilee,
konsa elos tanterella
kukkaistarhat tuoksuilee? —
Kaiken hyvän antajaa
muista — kiitä Jumalaa!

Ketä muistat surusäällä
pauhatessa myrskyjen,
milloin onnen päivä piilee
peittehessä pilvien? —
Luojaa muista silloinkin,
muista hartain kiitoksin!

Hamulla.

Jo päivä paistavi,
nyt nousen vuoteeltain.
Rauhassa maata sain,
oi, kiitos Luojani!

Oi, kiitos Luojani,
kun yöllä suojelit,
voimani vahvistit,
armias Isäni!

Mun tääkin päivä suo
toimia turvissas,
vahvista voimallas
ja puhdas sydän luo!

Illasella.

Lamppu loistaa, tyynt' on kaikkialla,
kello käydä naksuttaa.
Äidin tuutimana pikku sisar
nukkuu unta rauhaisaa.

Mielelläänhän lapsukainen lausuu
hyvää yötä armailleen.
Suloiselta tuntuu sitten mennä
väsyneenä vuoteelleen.

Suloiselta tuntuu taivaan Isää
pyytää pientä siunaamaan.
Hyvä nukkuakin on, kun äiti
jääpi viereen valvomaan.

Ja kun sitten silmät äiti armaan
hiljaa kiinni painuvat,
enpä pelkää, sillä tiedän varmaan:
enkelithän valvovat.

Enkeli ohjaa.

Maan korvessa kulkevi
lapsosen tie.
Hänt' ihana enkeli
kotihin vie.

Niin pitkä on matka,
ei kotia näy,
vaan ihana enkeli
vieressä käy.

On pimeä korpi
ja kivinen tie,
ja usein se käytävä
liukaskin lie.

Oi, pianhan lapsonen
langeta vois,
jos käsi ei enkelin
kädessä ois.

A.ey-98.

Ja syntikin mustia
verkkoja vaan
on laajalle laskenut
korpehen maan.

Niin — pianhan niihinkin
tarttua vois,
jos käsi ei enkelin
kädessä ois.

Maan korvessa kulkevi
lapsosen tie
Hänt' ihana enkeli
kotihin vie.

Oi, laps, ethän koskaan
vetää sä vois
sun kättäsi enkelin
kädestä pois.

Kellot kaikuu.

Kellot kaikuu,
kellot temppelin.
Nyt on Herran pyhäpäivä,
päivä parahin.

Kuule ääntä
kirkon kellojen.
Riennä hartain mielin, riennä
Herran huoneesen.

Sinne astuu
vanhus harmaapää,
sieltä etsii nuorukainen
hengen elämää.

Isä, äiti
lapset muassaan
kaikki Herran pyhää sanaa
rientää kuulemaan.

Jokaiselle
armo taritaan,
jokaiselle rauhan sana
siellä lausutaan.

Kätke siemen
pohjaan sydämmen,
siellä itäköhön jyvä
kallis, kultainen.

Kellot kaikuu
kellot temppelin.
Nyt on Herran pyhäpäivä,
päivä parahin.

Annin usko.

Talvi-illan tähtilöitä,
noita taivaan kynttilöitä
pieni Anni katsastaa.
— Nyt on juhla taivahassa:
kaikki lamput loistamassa!
— innossaan hän huudahtaa.

Toisin taaskin usvailloin,
kun ei tuika tähdet silloin,
Anni miettii mielessään:
— yö nyt lienee taivahissa,
kaikki lamput sammuksissa.
— Mutta äiti lausuu näin:

— Taivaassa ei konsaan maata,
konsaan juhlimasta laata,
sammuteta lamppuja,
vaikket aina, Anni kulta,
voikkaan nähdä taivaan tulta
talvi-iltain usvilta.

Olen pieni.

Ma olen niin pienoinen,
pienoinen aivan,
Sä suuri ja voimakas,
Isäni taivaan.

Siks syytä ei peljätä
lapsella liene,
kun taivainen Isäni
tarpehet tiennee.

Kun voimani uupuvat,
käsilläs kannat,
ja syntini armosta
anteeksi annat.

Ma olen niin pienoinen —
kouranen multaa,
vaan kuvasi minussa
kalliimpi kultaa.

Niin helpoin se himmetä
kokonaan voisi,
jos lempesi silmää
et lapsehen loisi.

Oi, johdata kulkuni
totuuden teitä!
Et Isäni armahin
lastasi heitä.

Ma olen niin pienoinen,
pienoinen aivan,
Sä suuri ja voimakas,
Isäni taivaan.

HYVÄÄ YÖTÄ

Hyvää yötä, silmät sulje,
vaivu, armas, nukkumaan.
Höyhensaariin sitten kulje —
äiti peittää pienoistaan.

Hyvää yötä, ristiin liitä
pikku sormet hentoiset,
taivaallista Isää kiitä,
äitiäkin siunannet.

Iltatähti ikkunasta
kehtohosi katsahtaa,
on kuin siunaisi se lasta,
toisi rauhan sanomaa.

Konsa heräät, yö jo lähti,
näet aamun armahan.
Silloin loistaa aamutähti,
äiti antaa suudelman.

Kun Herra siunaa

Jos koti oisi köyhäkin,
se asunto on suloisin,
kun Herra siunaa.
Ja leiväks kasvaa murunen,
ei lopu jauhot vakkasen,
kun Herra siunaa.

Ihana aamuhetki on
ja joka askel vaaraton,
kun Herra siunaa.
Ei synkkä yökään peloita,
sä olet aina turvassa,
kun Herra siunaa.

Ja lapsi kasvaa, vaurastuu,
kuin kesämailla nuori puu,
kun Herra siunaa.
Ja hyvä siemen oraallen
käy sydämmissä pienoisten,
kun Herra siunaa.

Suomennoksia ja mukailuja.

Kun Herra siunaa

Jos koti oisi köyhäkin,
se asunto on suloisin,
kun Herra siunaa.
[illegible]
ei lopu jauhot vakkasen,
kun Herra siunaa.

Ihana aa[illegible]ki on
ja joka askel vaaraton,
kun Herra siunaa.
Ei synkkä yökään pelona,
sä olet aina turvassa,
kun Herra siunaa.

Ja lapsi kasvaa, vaurastuu,
kuin kesämailla nuori puu,
kun Herra siunaa.
Ja hyvä siemen oraallen
käy sydämmissä pienoisten,
kun Herra siunaa.

Jouluvirsi.

Z. T.

Es. 9: 2—7.

Se kansa, joka yössä kulki,
on nähnyt valon taivaisen.
Se riemunsa nyt lausuu julki,
kuin elonaikaan iloiten.
Sä, Herra, ikeen katkaisit
ja kansaas itse armahdit.

Nyt sodan vaatteet hurmehiset
tulessa kaikki poltetaan,
kun poika syntyi, taivaalliset
jo lahjat meille annetaan.
Sen nimi Neuvonantaja,
ijäinen Isä, Jumala.

On ääretön sen lapsen valta,
ei horju istuin Daavidin,
sen herruus kohoo kaikkialta
ja kestää ikiaikoihin.
Vanhurskas tuomio sen on
ja rauha aivan rajaton.

Siis soikoon riemu taivahassa
ja sydämmissä ihmisten!
Siunattu lahja Jumalassa,
siunattu nimi Jeesuksen!
Oi, joulurauha sydämmiin
suo meille aikoin ikuisiin.

Joulukuusi.

Z. T.

Tuo tumma vuorten valtija
mun oli isänäni,
ja kankaan kaunis kanerva
armaana äitinäni.
Vaahtoisa virta — veikkonen,
ja sisko — taivaan tähtönen,
puut metsän — ystäväni.

Ja kainalossa korpimaan
mä kasvoin korkeaksi,
ja metsälampi laineissaan
loi kuvan kauniimmaksi.
Mun tuikki tähti latvassain
ja kuuhut paistoi oksallain,
kun lepäs tyynnä lahti.

Mä olin korven kaunistus
ja uljuus metsämailla,
ei haitannunna ahtaus,

en ystäviä vailla:
mun lauloi peippo latvassain,
söi oravainen oksallain,
kun oli rauha mailla.

Niin talvipäivän puhteella
sai poika juurelleni,
hän iski minuun katseensa,
löi kirveen kuoreheni:
mä kaaduin nuorna mättäällen,
mä kaaduin riemuks toisillen —
siks kaaduin mielelläni.

Mä herrastaloon vietihin —
se mulle outo retki.
Siell' käärittihin silkkihin,
sain kultakukkasetkin.
Nyt olin metsän morsian,
sain kynttilöitä latvahan.
Nyt oli juhlahetki.

Ja joulu-illan iloihin
mä saatettihin sitten.
Oi, kuinka siellä riemuittiin,
soi sävel laulajitten!

Mä silloin muistin peippoain,
ja korpimaista kotiain —
oi, luulen että itkin.

Vain hetken kesti tepastus,
ja leikki juurellani,
tuon lapsilauman riemastus
vei huolen rinnastani.
Mä ulos sitten heitettiin,
pois silkit, kukat karsittiin,
ja kullat oksiltani.

Pois, pois on kaikki ystävän,
oi, nyt on kaikki toisin.
Jos juureheni metsähän
mä jälleen päästä voisin!
Mä kaaduin nuorna mättäällen,
mä kaaduin riemuks toisillen.
— Ken kyynelhelmen soisi? —

Ei, lapsikullat, riemuitkaa:
sain teille hengen antaa.
En saanut suurta kunniaa,
en valtikkata kantaa.
En saanut kasvaa pilvihin,
vaan sainhan kaikki kuitenkin
mä teille uhriks antaa.

Ei löydy riemun vertaa sen,
mi mieleen heijastuupi,
kun kaikki uhraa toisillen,
vaan itse unhottuupi.
Tää riemu onkin taivainen,
vaan lapset Luojan ylhäisen
ne siihen valmistuupi.

Joululaulu.

Oi, kuin selvään soipi meille
enkeläänet taivahasta!
Kertoo yöhön eksyneille
riemun suuren sanomasta:
Kristus syntyi teille!

Oi, kuin kirkas idän tähti
loistaa maailman synkkään yöhön!
Taivaan Herra itse lähti
suureen lunastuksen työhön —
Kristus syntyi teille!

Siispä ihmissydämmestä
pois nyt jääköön murhe musta,
elon ikilähtehestä
vuotaa rauhaa, virvoitusta —
Kristus syntyi teille!

Ihmeellinen yö.

Hiljaa yössä uinuu Palestiina,
ihmeellinen yö se ompi vain.
Jordanvirran vesi välkkyy siinä
tähtitaivaan ihmeet kuvastain.

Tyynt' on kaikki, kaupunki ja kansa.
Hiljaa yössä uinut, Betlehem,
kun sun tähtes nousee valollansa
pyhäksi sun paikaks kruunaten.

Betlehem, sä uinut hiljaa yössä,
et voi hetkeäsi aavistaa.
Idän viisahat jo etsii sua,
heitä ihmetähtes johdattaa.

Betlehem, jo eikö soine sulle
tenhoäänet henkimaailman?
Idän, lännen kuninkaat ja kansat
sinuun luovat katseen kaihoovan.

Katso, paimenetpa siellä
kaitsi yöllä laumaansa,
näkyi enkeljoukko heille,
kuului ihmesanoma.

Herää, nouse, ihmislapsi,
kuule sitä sanomaa,
synkkäin vuosisatain yöstä
kun se sulle kajahtaa.

Kunnia nyt Jumalalle,
Kristus syntyi, Kuningas!
valkeuden maailmaan tuo Hän,
Valkeuden Ruhtinas.

Joulukuusella.

Z. T.

Säveleeseen.

(Lusiajuhlassa.)

Jo joudu siskokulta,
jo joudu ilohon,
nyt kaunokuusella me riemuin tanssikaamme!
Oi, kuin on toivo kirkas
ja elo huoleton,
kun työstä levätä nyt saamme.
Mutta hänpä vaan voi oikein riemuita,
joka työss' on ollut harras, ahkera.
Jo joudu siskokulta,
jo joudu ilohon,
nyt kuusella me tanssikaamme.

Oi, kuin on kuusi kaunis,
oi, kuinka laulut soi,
ja kohta, koht' on kallis joulukin jo meillä.
Se synkimmänkin rinnan
riemuiseks saada voi,

se loistaa ihmislasten teillä.
Tuhat tähtilöitä loistaa maailmassa,
eipä joulutähden ole vertaista.
Oi, kuin on kuusi kaunis,
oi, kuinka laulut soi.
Kohtapa joulu on jo meillä.

Marssi.

(Vanda.)

(Säveleeseen.)

Hei, kuin on vankka käteni,
mä pilviin heitän palloni,
ja kelkassani kiidätän
rinnettä mäen jyrkimmän.
Kun jalkaan teräskengät saan,
niin tuulen lailla lennän vaan
kuin kelpo poika pohjanmaan,
eespäin, eespäin, eespäin!

Ja vallin vankan lumesta
mä luon, kuin linna mahtava
se seisoo myrskyssäkin vaan,
ei saa se sitä kaatumaan.
Ja joskin kaatuis vallini,
niin tehdään uusi parempi
ja tuulta vastaan vankempi,
eespäin, eespäin, eespäin!

Oi, sulo aika lapsuuden,
sen muistot kätke sydämmeen!
Ja kerran suureks tultuas,
tee silloin valli voimakas,
mi torjuu synnin, häpeän
ja väkivallan ilkeän,
se laita suojaks totuuden,
eespäin, eespäin, eespäin!

Koululasten syyslaulu.

(Justus.)

Sävel: »Nytpä loistaa päivä sorjana.»

Eipä kesä aina kestä vaan,
syksyn vinha tuuli nyt jo puita puistaa,
koulutietä taaskin astutaan,
vaikeatkin täytyy läksyt muistaa.
Hyvästi nyt kaikki metsät, marjamaat,
lukukirjan kannet avata nyt saat!
Eipä kesä aina kestä vaan.
Vaikeatkin täytyy läksyt muistaa.

Maamies viljan korjas pelloltaan,
tuulimyllyn siivet pyörii rattoisasti.
Omenoit' on oksat riipallaan,
metsän puolat hohtaa tänne asti.
Tuossa lintuparvi jätti meidän maan,
varpu uskollisna istuu oksallaan.
Omenoit' on oksat riipallaan,
metsän puolat hohtaa tänne asti.

Ällös pelkää, varpu pienoinen!
Jäätpä talven tullen lempivieraaksemme.
Säästin sullekin mä jyväsen,
lennä, lennä herkkupöydällemme!
Niinpä visertele, varpu huoleton,
tiedä — siunausta aitassamme on.
Ällös pelkää, varpu pienoinen,
jäitpä tänne lempivieraaksemme!

Suru.

C. Ullner.

Loista kuuhut, loista tuonne
järven jäähän välkkyvään!
Siellä luistimilla kiitää
poika illan hämärään.
Äsken iloiten hän istui
kodin armaan turvissa,
nuori, reipas mieli täynnä
tuhansia toiveita.

Suureks kunhan kasvaa kerran,
silloin sankarina hän
syyttömien puoltajana
käypi kiistan elämän.
Luomakunnan pienimpien,
turvatonten puolesta
kaiken ikänsä hän tahtoo
tehdä työtä, taistella.

Sikspä turvallisna istu,
lintu pieni, oksallas!
Älä pelkää, tästä nousee
ystäväs ja puoltajas!
Hänen hellän sydämmensä
lempi riittää kaikillen —
jäiskös siitä osattomaks
halpa mullan matonen.

Näin hän miettii kiitäessä
järven jäätä välkkyvää.
Musti seuraa, mutta on kuin
kutsuis rantaan ystävää. — —
Voi, kun petti kirkas pinta,
kylmä hauta aukeaa.
Uskollinen Musti turhaan
koettaa häntä pelastaa.

Pieni paimen.

(Säveleeseen.)

Pikkuinen paimen, nyt kenkäsi jalkaan,
lehmies lypsy jo, lypsy jo alkaa!
Ensin Muurikki, sitten Puurikki,
toi, toitota torveen —
nyt taas jo kauvaksi korpeen!

Sielläpä kuulet sä kellojen soivan,
lammasten, vuohien näät ilakoivan.
Päästä Puurikki, Hertta, Muurikki,
toi, toitota torveen —
nyt taas jo kauvaksi korpeen!

Koti.

Kun aamuisin mä nousen
ja työhön mennä saan,
niin kiitän Luojaa suurta, —
Hän antoi lahjojaan.

Hän antoi kotikullan
mun pienen suojaksi,
ja monet riemut täällä
Hän mulle valmisti.

Hän rauhan unta öisin
suo täällä nauttia,
ja uusin voimin nousta
Hän antaa aamulla.

Hän antaa päivän paistaa,
mi kodin lämmittää
ja leikkilöillä lasta
Hän illoin virkistää.

Hän antoi isän armaan
ja äidin lempeän,
ja viereheni vielä
soi siskon, ystävän.

Tään kaiken tähden Hälle
mä kannan kiitoksen.
Oi Luoja, suojaa, siunaa
tää koti kultainen.

Kesällä.

Jo aamuaurinko kirkas koittaa
ja kaste niityllä kimaltaa,
ja ilosäveltä metsä soittaa
ja nurmen kukkaset tuoksuaa.

Ja pikku sisko hän nousi varhain
ja tuvan sievästi järjesti,
on hällä yllänsä puku parhain,
jo kultakutrit hän kampasi.

Ja veikko venheessä kutsuu kohta,
hän soutaa lahdelle riemuissaan, —
kas, siniaalloilla kukat hohtaa
ja niitä kilvassa poimitaan.

Oi kesäriemuja, lapsen mieltä!
ne painuu sielusi pyhimpiin,
ei pitkäin talvien tuiskut sieltä
saa niitä muistoja sammuksiin.

Pikku Hanna.

Pikku Hanna leikit lyö,
pukee nukkiansa,
kiire hällä ompi työ:
hoitaa kukkiansa,
laulaa, tanssii varpaillaan,
äitiäkin auttamaan
joutaa pikku Hanna.

Siemeniä siroittaa
Hanna linnuillensa,
paperista rakentaa
taitaa tupasensa,
savileivät kypsentää,
niillä vieraat kestittää, —
senhän taitaa Hanna.

Lunta, jäätä sulattaa
taitaa pikku Hanna,

äitiänsä lohduttaa,
kädet ristiin panna,
helmet saapi helkkymään,
kuningatar mielestään
ompi pikku Hanna.

Pieni Heikki.

Heikki poika huimapää
kelvoin keikaroipi,
paljo hällä tehtävää,
jolle nauraa voipi.
Hyppii, käypi varpahin,
ompi sokkosillakin, —
senhän taitaa Heikki.

Heikki ruokkii hepoaan,
lyöpi rumpuansa,
linnat luopi jäästä vaan,
soittaa huiluansa.
«Harmo« laukkaa hurjanaan,
kunhan käypi ohjiin vaan
reipas Heikki poika.

Heikki laivat uittelee
lammin lainehilla.

Olevansa uneksii
pilvein harjamilla.
Miekat saapi välkkymään.
Sotamiesnä mielestään
ompi pieni Heikki.

Nukku-Matti ja Uni-Jukka.

Nyt hiljaa, poika pieni,
ja kuule laulua.
Mä lasten ystävästä
nyt kerron kahdesta.
Ne ovat Uni-Jukka
ja Nukku-Matti vaan
ja illan tullen saapuu
ne sua katsomaan.

Kah, tuolla Uni-Jukka
jo tulla tallustaa.
Kah, rintaan pää sun painuu —
voi, päätä painavaa! —
On turha vastustella,
ken tuota luullut ois,
noin että painavaksi
pää pieni käydä vois. —

Jo saapui Nukku-Matti,
hän vierees istahti,
Ja lapsikullan silmät
hän umpeen suuteli. —
Nyt nuku rauhan unta.
jo kaikki hiljenee.
Ja äiti armaan laulu
jo luonas vaikenee.

Tuttu Koivunen.

Z. T.

Pieni Tuttu Koivunen
kättä, jalkaa kaivaten
koko aamun laassut on,
uupunut lie onneton.
Nyt sun laitan lapsekseni,
omaks sydänkävykseni.

Eipä sua muista kukaan.
Rikkoja vaan ruuaksesi
saat sä palkaks vaivojesi.
Nyt saat ruokaa, sen mä lupaan:
parhaan puuroni saat multa
suurukseksi, Tuttu kulta.

Siitä tulet lihavaksi,
pyöreäksi, punakaksi.
Yhden ehdon asetan,
kuules, hiljaa kuiskutan:
vitsoja kun tarvis on,
juokse piiloon loukkohon!

Lapsen laulu.

Tuo aurinko armainen loistetta luo,
ja kultaisin siivin se terveiset tuo.
Mä riemuiten valohon katsella saan
ja toivo mun rintani täyttävi vaan.

Jos kyynelkin poskelle vierinyt ois,
sen tyyntävä tuulonen pyyhkivi pois,
ei huolet ne paina, kun lasna ma vaan
sydänrauhaa ja riemua nauttia saan.

Pieni nokikolari.

(Säveleeseen.)

Pieni nokipoika vaan
uunin piippuun katoaa,
yhä ylös yrittää,
katolle hän kiipeää.

Ympärilleen katselee,
auringonkin arvelee
voivan sieltä saavuttaa,
siksi huutaa: hei, hurraa!

Nokipoika toisinaan
puhdas ompi muodoltaan,
kun hän pyhän tultua
pois saa olla piipusta.

Pikku nokipojallen
anna kätes lämpöinen,
ahkeraksi opi myös,
niinkuin hänkin täytä työs.

Soittaja Lauri.

Tanskalaisen aiheen mukaan.

Lauri oli poikanen
mökin matalaisen.
Sydänsuruksensa vaan
isä, äiti sai sen.

Työhön ei hän oppinut,
kulki laiskotellen,
kylän väki pilkkojaan
siksi huusi hällen.

Yksi toki ystävä
oli hällä oiva,
oikein oma tekemä
pajupilli soiva.

Sille uskoi ilonsa,
surut sydämmensä,
kun hän metsän varjossa
uinui yksinänsä.

Kotimökin rannassa
oli vanha paatti,
senpä kerran äärehen
isä Laurin saatti.

Tuohon astu, poikani,
kulje kaukomaille,
onnen antimista sä
täällä jäänet vaille.

Järven aallot ajelee
nyt jo Laurin laivaa.
Ainoon ystävänsä hän
poveltansa kaivaa.

Heittäyypi pitkälleen
vene vanhan pohjaan,
pajupilli huulilleen.
— Herra kulun ohjaa.

Nyt ne alkaa sävelet
soida kummanlaiset,
on kuin laulais leivoset,
soittais keijukaiset.

Feu
-78.

Vaihetellen riemastus
sävelissä noissa,
ihmisrinnan vaikerrus,
kun on rauha poissa.

Rannalta nyt kajahtaa:
ken se siellä soittaa?
Sydämmenhän rinnasta
soitto moinen voittaa.

Tänne laske laivasi,
pieni pursimiesi,
tääll' on ranta rauhaisa,
täällä lämmin liesi!

Lauri ylös kavahtaa,
kummat häntä kohtaa —
siinä eessä ihmemaa
häikäisee ja hohtaa.

Kuninkaanko linna tuo,
mitä tämä tiennee?
Korkee herra kutsuu luo —
unta kaikki lienee.

Lapsi valkovaatteinen,
hänkin soiton kuuli,
Herran enkeliksi sen
Lauri rukka luuli.

Tytti Laurin kätehen
tarttuu hyväellen,
terve, terve tultuas
meidän rantasellen!

Mistä sait sä torven tuon
suloisesti soivan?
Itse tein sen oksasta
pajun vihannoivan.

Oi, niin laita mullenkin
pilli samanlainen,
neuvo soiton taitokin
ihmeen ihanainen.

Tytin isä ilmoittaa:
ollos aina meillä,
huoletkin voit haihduttaa
soittos säveleillä.

Kuuma kyynel vierähti:
tottako tää oisi?
Oi jos, oi jos johonkin
kelvata mä voisin!

Linnu häkissä.

Onko luonto tehnyt,
ahtaan häkin nähnyt
mulle majaksi?
Oi, ken vastaisi?

Koristusko vainen
siipi armahainen?
Niin jos olisi,
enpä nurkuisi.

Sano luonnon tehneen,
häkin majaks nähneen,
siiven somaksi
oikun luomaksi.

Kehtolaulu.

Z. T.

Souda pienoinen
äidin tuutimalla!
Soudappa mailmallen
Suomen lipun alla!
Myrsky aallot nostattaa,
elon meri vaahtoaa,
tyyntä kukkarantaa
sua kehto kantaa.

Souda sä lempien
iloks isän armaan,
turvissa enkelten
onnen saareen varmaan!
Luoja lasten ystävä
johtakohon retkellä,
minne purtes kantaa,
Luoja onnen antaa.

Aika.

V. Ö.

Aika ehtii riennossaan,
voisko sitä estää?
Eipä ihmisikä vaan,
ei se kauvan kestä.
Oi, jos voisi hetken sen
käyttää tositoimehen,
kunniaksi Luojallen,
iloks ihmisille!

SISÄLLYS.

Sivu.

Salotiellä 5
Zacharias Topeliukselle 7
Uno Cygnæuksen syntymäpäivä 10
Suonion muistolle 13
Kotini 15
Mitä annat? 17
Maani 18
Kotiranta 19
Koivulleni 21
Keväänsäde 23
Lasten riemut 25
Kesällä 28
Ikuinen kesä 30
Paimenpoika 31
Kukkasen kuolo 34
Oravan pesä 36
Hohtava hankeni 38
Kelkkamäessä 41
Joulukirkkoon 43
Joulu-ukko 46
Uusi vuosi 49
Nukku-Matti 51
Pieni Paavo 54
Kalle 56
Mittasilla 58
Suojelusenkeli 60
Sylvian laulu koululapselle 61
Sokeain koti 63
Ketä muistat? 66
Aamulla 68
Iltasella 69
Enkeli ohjaa 70

Sivu.
Kellot kaikuu 73
Annin usko 75
Olen pieni 76
Hyvää yötä 78
Kun Herra siunaa 80

Suomennoksia ja mukailuja.

Jouluvirsi Z. T. 83
Joulukuusi Z. T. 85
Joululaulu 89
Ihmeellinen yö 90
Joulukuusella Z. T. 92
Marssi 94
Koululasten syyslaulu 96
Suru 98
Pieni paimen 100
Koti 101
Kesällä 103
Pikku Hanna 105
Pieni Heikki 107
Nukku-Matti ja Uni-Jukka 109
Tuttu Koivunen Z. T. 111
Lapsen laulu 113
Pieni nokikolari 114
Soittaja-Lauri 115
Lintu häkissä 121
Kehtolaulu 122
Aika 123

Suom. lastenkirj. 3.

Hellén

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA
120 102 1413

Uusia lasten ja nuorison kirjoja!

WERNER SÖDERSTRÖM'in kustannuksella on jouluksi v. 1898 ilmestynyt:

Kesäisiä ja talvisia tarinoita. Kirjoittanut *Toini Topelius.* Suomentanut Hanna Pakkala. Useilla kuvilla kaunistettu. Hinta sid. 2 m. 75 p.

Hämyhetkinä I. Joulukirja lapsille. Runoja ja kertoelmia eri tekijöiltä. Suomentanut A—A. Kuvilla kaunistettu. Hinta sid. 85 p.

Lasten runoja. Kirjoittanut *Immi Hellén.* Tämä monilla kauniilla kuvilla varustettu kirja on aiottu lasten luettavaksi sekä kotona että koulussa. Hinta sid. 1 mk.

Täti kertoo . . . I ja II à 25 p. Helppohintaisia lasten kirjoja. Kuvallinen päällys.

Gulliverin retket ja seikkailut kääpiöiden ja jättiläisten maassa. Nuorisolle uudestaan kertonut *Ferd. Goebel.* Kuvallinen päällys. Suomennos. Hinta 65 p.

Hatanpään Heikki ja hänen morsiamensa. Kertomus Tuomas piispan ajoilta. Kirjoittanut *E. F. Jahnsson.* Kuvallinen päällys. Toinen painos. Hinta 2 mk.